

Селәнә эдл-ахун наукин кандидат

Московск ветеринарн академий. Зоотехническ факультетин Советд гүн номта улс хурцхав. «Киргизск ССР-н алатауск тохмта бод малиг ясурулгън» гидг темәр бичен диссертаций кун болгъна өмн баяна.

Өндр голшг нургъта, далта-ээмтә, шинъкән дөч гарен наста болв чигн хар уснәнн ирмагәр буурл орад баясн залу диссертациан умшчкад, гүн номта улсин сурен сурврт хәрү өгчәнә.

Эн—хол Хальмг теегәс ирен Нармаев Морхадж, селәнә эдл-ахун наукин кандидат нер зүүхәр, «Киргизск ССР-н алатауск тохмта малиг ясурулгън» гидг диссертаци хареджана.

Нармаев Морхаджин бичен көдлмш ик сән темдг авв.

«Алатауск тохмта малиг ясурулна хөбн (1950—1956 джилмүдт), тер малд юн хуврлт гарсиг, ямаран хот-

хоолар теткдж болхиг, наста болн багъ наста үкрмүдиг хотинь ямр кемджәггәр асрхиг дасдж диссертаци бичен кун ик гидг көдлмш кедж», гидж эврәнн тодлвртан селәнә эдл-ахун Тимирязевск академин мал өсклгънә музейин директор, селәнә эдл-ахун наукин кандидат П. А. Барышников бичджәнә.

«Алатауск тохмта малин тускар үр Нармаевин шиндждж гүүдүлсн керг өдгә цагт Киргизск ССР-н цуг колхозмүдт болн совхозмүдт олзлгддж, ик үнтә научн дамшлт өгчәнә», — гидж алатауск мал өскдг Киргизск госплемрассадникин директор үр А. Комиссаров бичджәнә.

«Мал өсклгънә кергт үр Нармаевин диссертаци ик чинртә. Селәнә эдл-ахун Министерств, партийн болн советск органсия гардачнр терүнә сүвсөлвгиг ик үнтәд тоолна», — гидж

научн гардач, селәнә эдл-ахун доктор, профессор А. С. Всяких келджәнә.

Нармаев Морхадж учен нер зүүхин кергт ик көдлмш кесмн, кесг зун дегтр умшсн, олд джилин эргид Киргизск ССР-н колхозмудар, совхозмудар шиндждлтин көдлмш кесмн.

Дөрвн джилин туршарт Төрскән харсгч Алдр даянд орцад, Москва, Сталинград, Воронеж, Белград, Курск харсдж ноолдад, кесг дакдж шавтад, кесг дакдж Төрскнәсн ачлгдад, 1945 джил хәрү ирхләрн Фрунзе балгъснд «Советская Киргизия» гидг гәзетд советск мал өсклгънә отделин заведующ болдж көдлдж баясн.

Киргизд көдлджәггәд Нармаев шин ясурулгдджах алатауск тохмта бод ма-

лар сонъмснә. 1953 джиләс авн эклдж кандидатск минимум белдәд 1955 джил әнүгән төгсәнә. Эн цагин эргид, тохмта мал өскдг Стрельниковойн, Ильичин, Фрунзин нертә совхозмудар болн госплемрассадникин эдлахусар алатауск тохмта малмүдиг ясурулгъна көдлмш кенә.

Саалин үкрмүдин тохм ясурулна учрар, үкр болгън 10 сарин эргид 10 минъгънәс үлү килограмм үс өгдг болв. Улгүрн, Стрельниковойн нертә совхозин «Воха» гидг үкр 10222 килограмм үс өгв.

Нармин Морхадж тохмта мал өскдг совхозмүдт алатауск малиг шиндждлсн деерән, ийм научн статьяс бичсн: «Алатауск тохмта малин тускар кесн көдлмш», «Фрунзен нертә

совхозд алатауск тохмта малиг ясурулгън», «Алатауск тохмта мал өсклгън», «Алатауск тохмта малин тускар 1956—1960 джилмүдт кех көдлмшин зура» болн нань чигн.

Нармаев Морхаджиг мана Хальмг республикин күч-көлсчнр саянар медия. Әнүнә бичсн шүлгүд, келврмүд, повестьс олд таасгдна. «Сандж» гидг повестиг цуггар умшсн болх, бичәч ода «Сталинград» гидг ик повесть бичәд дуусв. Өмнән бат төр тавсн учрар эн тоот күцв.

Кесг джилин гүн номин хаалггар кесн көдлмшин ац—сән диилвр болдж гарв.

Нармаев Морхадж селәнә эдл-ахун наукин кандидатин нер зүүгдв.

Алексей БАЛАНКОВ.